

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

DIREKTORAT ZA NOTRANJI TRG

Sektor za gospodarsko pravo in intelektualno lastnino

Kotnikova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 400 35 64, 01 400 35 24

F: 01 400 35 88

E: gp.mqrt@gov.si

www.mqrt.gov.si

URAD VLADE RS ZA KOMUNICIRANJE

Gregorčičeva 25

1000 Ljubljana

gp.ukom@gov.si

Številka: 092-3/2016-34

Datum: 13. 7. 2016

Zadeva: Odgovor na predlagam.vladi.si predlog 7540-164: Javni register avtorskih del
Zveza: Vaš dopis št. 092-164/2016/1 z dne 30. 6. 2016

Na Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo smo prejeli pobudo, posredovano prek spletnega orodja predlagam.vladi.si, v kateri predlagatelj predlaga, da se vodenje javnega registra avtorskih del prenese na Urad RS za intelektualno lastnino, ki vodi vse druge uradne, javne registre pravic industrijske lastnine, ali pa na Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo ali Ministrstvo za kulturo. Določi naj se tudi enotni cenik za vpis avtorskega dela v register in cenik za strokovno mnenje o avtorstvu oziroma avtorskem delu. Predlagatelj podredno predlaga, da se predpiše vsaj postopek podelitve pooblastila oziroma koncesije za vodenje takšnega registra in da se pooblastilo zasebnim organizacijam podeli za le določeno obdobje in na podlagi javnega, preglednega in nediskriminatornega postopka. Po mnenju predlagatelja je treba zagotoviti tudi stalnost in prenosljivost registra (da avtorjem ni treba ponovno vpisati avtorskega dela v register, če se spremeni organizacija, ki vodi register).

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) je za mnenje zaprosilo Urad RS za intelektualno lastnino (v nadaljnjem besedilu: urad), ki je kot organ v sestavi ministrstva pristojen za opravljanje nalog s področja intelektualne lastnine, ki vključuje področje avtorskega prava in prava industrijske lastnine.

Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13 in 56/15; v nadaljnjem besedilu: ZASP) v 174. členu določa:

(1) Zaradi zavarovanja dokazov ali iz drugih razlogov lahko imetniki pravic iz tega zakona vpišejo ali shranijo izvornike ali primerke svojih del, fonograme, videograme ali predmete kake druge svoje pravice v register zavarovanih del pri pristojni organizaciji.

(2) Dokler se ne dokaže nasprotno, se šteje, da ustrezne pravice na registriranih delih obstajajo in da pripadajo tisti osebi, ki je v registru označena kot njen imetnik.

(3) Register iz prvega odstavka tega člena je za določeno vrsto del eden za vso državo, javen in ga vodi organizacija, ki jo za to pooblasti urad.

(4) Če nastane dvom, ali gre za avtorsko delo, daje mnenje organizacija iz prejšnjega odstavka.

(5) Določbe tega člena nimajo vpliva na nastanek in varstvo pravic po tem zakonu.

Določba 174. člena ZASP je nespremenjena od leta 1995, ko je bilo sprejeto osnovno besedilo ZASP.

Urad je z odločbo št. 502-2/95-203 z dne 5. 7. 1995 za vodenje registra zavarovanih avtorskih del z izjemo neodrskih glasbenih del z besedilom ali brez besedila, na podlagi njenega predloga pooblastil Avtorsko agencijo za Slovenijo, Slovenska 47, Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: AAS).

Iz predloga predlagatelja izhaja, da predlagatelj meni, da je register, ki ga vodi AAS, enak registrom, ki jih vodi urad o pravicah industrijske lastnine, kar pa ne drži.

V zvezi z registrom, ki ga vodi AAS, je treba poudariti, da vpis avtorskih del v ta register ni obvezen in nima nobenega vpliva na nastanek avtorske pravice ali na njeno uveljavljanje. Z vpisom v register se vzpostavlja zgolj pravna domneva, da obstajajo ustrezne pravice na teh delih in da pripadajo tistemu, ki je v registru označen kot njen imetnik. O tem, ali neka stvaritev izpolnjuje pogoje za avtorsko delo in s tem za avtorskopravno varstvo, kdo je avtor avtorskega dela in kdo ima avtorske pravice na njem, odloča pristojno sodišče in ne AAS. Registra, ki ga vodi AAS, zato ne gre enačiti z drugimi javnimi registri, na primer registri pravic industrijske lastnine, ki jih vodi urad.

Urad je že v preteklosti ocenil, da veljavna ureditev ni ustrezna, zato je predlagal nekatere spremembe. Urad meni, da bo ob naslednji pripravi sprememb in dopolnitev ZASP treba najprej preučiti, ali je register avtorskih del sploh potrebno in smotrno urejati v ZASP.

Ker pripada avtorju avtorska pravica na podlagi same stvaritve dela (14. člen ZASP), pridobi avtor avtorsko pravico takoj, ko je ustvaril avtorsko delo, in ne šele z vpisom v register, kot velja za pravice industrijske lastnine. Bernska konvencija za varstvo književnih in umetniških del (Uradni list SFRJ-MP, št. 14/75 in 4/86, Uradni list RS, št. 24/92, Uradni list RS-MP, št. 9/92 in 3/07; v nadaljnjem besedilu: Bernska konvencija) v drugem odstavku 5. člena izrecno določa, da uživanje in izvrševanje avtorskih pravic ne sme biti podvrženo kakršnikoli formalnosti, zato se ne sme določiti obveznosti vpisa v register kot pogoja za nastanek avtorske pravice ali za njeno uveljavljanje. Kakršenkoli register avtorskih del zato nima nobenega vpliva na nastanek avtorske pravice in z vidika nastanka avtorske pravice ni potreben. Ker vpis v register avtorskih pravic ne sme biti obvezen, register ne vsebuje podatkov o vseh varovanih avtorskih delih in je zato zelo pomanjkljiv. Vpis v register avtorskih del tudi ne sme imeti vpliva na varstvo pravic po ZASP ali na uveljavljanje teh pravic pred sodišči ali drugimi organi. ZASP v 11. členu ureja pravno domnevo, da velja za avtorja tisti, katerega ime, psevdonim ali znak je na običajen način naveden na delu ali pri objavi dela, dokler se ne dokaže nasprotno, zato tudi za vzpostavitev pravne domneve o avtorstvu vpis v register avtorskih del ni potreben. Poleg tega avtor gotovo razpolaga z osnutki ali različicami svojega avtorskega dela ali drugimi dokazi, ki bi jih lahko uporabil za dokazovanje svojega avtorstva v morebitnem sporu. Oseba, ki je avtorsko pravico pridobila od avtorja s pravnim poslom ali dedovanjem, pa razpolaga z ustrežno listino, s katero lahko v primeru spora dokazuje, da je imetnik avtorske pravice na določenem avtorskem delu.

Hkrati je treba upoštevati tudi, da so bile po letu 1995 ustanovljene kolektivne organizacije, ki upravljajo pravice imetnikov predvsem v primerih množičnega načina uporabe varovanih del. Kolektivne organizacije imajo vzpostavljen repertoar del, na katerih upravljajo pravice imetnikov, zato razpolagajo s podatki o varovanih delih in imetnikih pravic na teh delih. Ker morajo kolektivne organizacije vsakomur omogočiti vpogled v repertoar in dati podatke o tem, pod kakšnimi pogoji upravljajo pravice imetnikov na določenih delih (155. člen ZASP), lahko zainteresirana javnost pridobi podatke o velikem številu varovanih del in njihovih imetnikih pravic že pri kolektivnih organizacijah.

V Republiki Sloveniji imajo dovoljenje za kolektivno upravljanje pravic:

- Združenje SAZAS za kolektivno uveljavljanje avtorskih pravic na avtorskih delih s področja glasbe,

- ZAMP – Združenje avtorjev Slovenije za kolektivno uveljavljanje avtorskih pravic na delih s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodih,

- IPF za kolektivno uveljavljanje pravic izvajalcev in proizvajalcev fonogramov na fonogramih,

- SAZOR GIZ za kolektivno upravljanje pravic avtorjev in založnikov del s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodov v primeru reproduciranja in distribuiranja avtorskih del v korist invalidnih oseb ter reproduciranja avtorskih del za privatno in drugo lastno uporabo ter fotokopiranje preko obsega iz 50. člena ZASP,

- Zavod AIPA za kolektivno upravljanje pravic:

1. za soavtorje avdiovizualnih del, to je avtorja priredbe, pisca scenarija, avtorja dialogov, direktorja fotografije, glavnega režiserja, skladatelja filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za uporabo v avdiovizualnem delu, in glavnega animatorja, če je animacija bistven element v avdiovizualnem delu, pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje avdiovizualnih del, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe, in pravice radiodifuzne retransmisije v primeru kableske retransmisije avdiovizualnih del;

2. za izvajalce, katerih izvedbe so uporabljene v avdiovizualnih delih, pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje njihovih izvedb v avdiovizualnih delih, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe;

3. za filmske producente pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje avdiovizualnih del na videogramih, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe.

Strinjati se je torej mogoče s predlagateljem, da sedanja ureditev registra avtorskih del ni najustreznejša in da bi jo bilo smotno spremeniti. Pred kakršnimikoli spremembami in dopolnitvami ZASP pa bo, ob upoštevanju vseh finančnih in drugih posledic, treba skrbno preučiti, ali je register avtorskih del sploh potrebno in smotno urejati z ZASP.

Lepo pozdravljeni,

Pripravila:

Katja Gregorčič Belšak
višja svetovalka

Aleš Gorišek
vodja sektorja p. p.

Jernej Tovšak
v. d. generalnega direktorja

Poslano:

- Urad Vlade RS za komuniciranje,
- Urad RS za intelektualno lastnino.